

Közelítési lehetőség az Európai Unióhoz

Sokszor és sokat tárgyaltunk már arról, hogy a szülőföldünkön való megmaradásunkhoz alapfeltétel egy önálló, szuverén, rugalmas iskolarendszer létrehozatala, amelyben az óvodától az egyetemig mi magunk határozzuk meg gyermekeink nevelésének formáját, a tanítás tartalmát, az ismeretszerzés módját és mértékét. A magyar iskolarendszer biztosítaná népességünk, nemzeti önazonosságunk, valamint kultúránk gyarapítását, megőrzését, de felölelné a velünk együtt élők nyelvének és kultúrájának a lényegét is.

A Vajdaság mai iskolarendszerében a magyar gyermekek helyzete aggasztó. Ezen állítástom néhány példával igazolom. 25 évvel ezelőtt a becsei Samu Mihály Általános Iskolában dolgoztam, ahol mind a 8 osztályra 4-4 magyar tagozat jutott, átlagban 25-45-ös létszámmal, és az egyetlen 10-15 főt számláló szerb tagozatot (ahol mindegyik tanuló kitűnően beszélt magyarul is) csak nagy erőbefektetéssel tudtuk minden évben összehozni. Újvidéken akkor 15-ös létszám alatt nem nyílt magyar tagozat, de a mai 4 helyett 6 iskola fogadta a hétéveseket magyar tagozatra. Azóta a helyzet állandóan romlik. Egyre kevesebben járnak magyar tagozatra – nem csak a vegyes házasságban születettek, de a magyar szülők gyermekei közül is. Az osztálylétszám rohamosan csökken, féltő, hogy emiatt egyes kétnyelvű iskolákban bezárul a kapu a magyar tagozatosok előtt – végleg.

A bombázások idején többen külföldre menekültek. Az itt maradt szülők egy része „illemből”, más része haszonlesésből, kis hányaduk pedig meg gondolatlanságból vagy félelemből szerb tagozatra íratja a magyar gyereket. Gyakori eset, hogy a magyar gyermek szerb óvodába jár, vagy ötödik osztálytól folytatja tovább szerb nyelven a tanulmányait. Középsiskolában már csak kevesen tanulnak magyarul, az egyetemen pedig csak azok, akik a Magyar Tanszékre járnak. **A magyar tagozaton nagyobb az óralétszám, gyakran szerb tanárok tanítanak (pl. testnevelést, idegen nyelvet, s más is). A legtöbb kétnyelvű iskolában a vezetők nem tudnak magyarul, de a könyvtáros, a**

titkár, a pszichológus és a takarítónő sem. Vannak olyan iskolák, ahol a közös ünnepeken a magyar tagozatosok – ha egyáltalán fellépnek – csupán táncolnak és muzsikálnak, így remélik, elkerülhetik a kifütyülést. Tankönyveink fordítások, tartalmuk elavult és helytel-közzel becsmérlő, félreérthetően nyilatkoznak nemzetünk történelméről. Mivel a szerbiai Oktatás- és Sportügyi Minisztérium jelöli ki a kötelezően használandó tankönyveket, a tanítóknak, tanároknak nincs lehetőségük választani. A tantervben előírányzott tananyag túlszűfolt, jó része már nem időszzerű, és a szövegválogatás a didaktikai elveknek sem felel meg.

Ha majd a többségi nemzet jóindulata, segítőkészsége és az anyagi források bőséges csobogása nyomán az erre kijelölt település kiépítheti a saját magyar iskolaközpontját az óvodától az egyetemig, beleértve a kultúrházat, színházat, múzeumot, könyvtárat stb., akkor ott már **csak** szervezni kell az életet.

Fontosabb most: mit tegyünk addig?

1.) Kérjük legalább néhány tantárgy (rajz, zene, történelem, magyar, társadalomismeret ...) tantervének megírás jogát – a tanmenetet bizzuk a tanítóra, tanárra.

2.) Az adminisztrációt a kétnyelvű iskolák magyar tagozatos pedagógusai csak magyarul írják.

3.) A magyar tagozatosok tankönyveit, a kézikönyveket magyarul írják, és ezeket egyenrangúan használhassuk a Magyarországon megjelenő tankönyvekkel, kézikönyvekkel – korlátozás nélkül.

4.) Magyar tagozatokon csak magyarul tanítunk: az idegen nyelv tanára is tudjon magyarul.

5.) Kétnyelvű iskolákban legalább az igazgatóhelyettes, a titkár, a pszichológus, a könyvtáros és 1-2 takarítónő tudjon magyarul.

6.) A könyvtár állományát magyar nyelvű kötetekkel rendszeresen gyarapítani, újítani (házi olvasmányok, szakirodalom, szépirodalom, folyóiratok).

7.) A kétnyelvű iskolák nevelési tervébe kötelezően beiktatni az emberi és gyermekjogok nyilatkozatát és tanítani a toleranciát.

8.) Minden közérdekű információ – történjék akár szóban, akár írásban –, magyarul is jelen legyen (faliújság, közlöny, hirdetés...)

9.) A történelemkönyv anyagának az eddiginél nagyobb részét képezze a magyar nemzeti történelem.

10.) Egyetlen működésben levő magyar tagozatot sem szabad beszüntetni, még akkor sem, ha csak kevés tanuló iratkozik be, sőt: ha igény mutatkozik rá, új tagozatokat is lehet nyitni. A tanulók létszámát az egyes tagozatokon nem szabad alsó korláthoz kötni.

11.) A magyar szakaktív működését serkenteni, segíteni kell, lehetőséget kell adni a kibontakozásra, hogy betöltsse egy majdani tantestület csíráképes magjának szerepét.

12.) A magyar nyelvű szakkörök (szavalócsoporthoz, önképzőkörök, újságírók, képzőművészek, színjátszók) munkáját serkenteni, segíteni, szemléket szervezni számukra, kölcsönös látogatásokat, közös ünnepeket.

13.) Támogatni a kapcsolatteremtést a Vajdaság iskolái között (pl.: azonos nevű iskolák találkozói)

14.) Lehetővé tenni a tantestület magyar oktatóinak találkozását a határon túli iskolák pedagógusaival – eszmecsere, tapasztalatcsere céljából.

15.) Megszervezni tanulócsoporthoz látogatását határon túli (magyarországi, erdélyi, felvidéki) iskolákba, barátkozás, levelezés céljából (pl.: sportnap, ki mit tud?, játsszunk együtt!, mutasd be az iskoládat! stb).

Az iskolaközpont helyszínén:

1.) Legalább kiindulási alap létezzen a magyar nyelvű oktatás megszervezéséhez (magyar nyelvű oktatás folyik legalább 1-2 tagozaton az óvodától az egyetemig)

2.) A kiválasztott területnek központi jellege legyen, érezhető vonzáshatással a környező magyar lakta településekre (rendelkezzen magyar kultúrotthonnal, színházzal, vallási intézményekkel, temetővel)

3.) Meglátásom szerint elsősorban Szabadka, Újvidék és Becse-Zenta környékén, de Zombor és Nagybecskerek területén is létesíteni kell olyan iskolaközpontot, ahol a középiskolások és egyetemisták igénybe vehetnek kollégiumi ellátást és kedvezményes utazási lehetőségeket is.

Hogyan fogjunk hozzá?

Megőrizni minden eredményt, amit eddig elértünk és erősíteni, fejleszteni a meglévő magyar tagozatos iskolákat. Határozatot hozni arról, hogy többé nem szüntethető meg a magyar tagozat, akkor sem, ha a létszám az osztályban 15 alatti. A szülők kérésére meg kell nyitni a gyermek érdeklődésének megfelelő óvodát, szakiskolát, lehetőség szerint egyetemi kart is. Amennyiben nincs megfelelő hazai szakember, akkor vendégelőadókkal kell megoldani a problémát. A gyerekek kedvezményesen utazhassanak a lakóhelyük és iskolájuk közötti útvonalon, a távollakók kollégiumban lakhassanak, a legjobbak kapjanak ösztöndíjat. Természetesen, ahol még nincs – pl. Becskerekén - ki kell építeni a magyar középiskolát. Az anyagiak begyűjtésében aktívan vegyen részt az érdekelt lakosság pénzügyi akciókkal, munkálatok megszervezésével, munkaakciókkal: épülhet magániskola és egyházi iskola is, ha igény van rá.

Mindehhez megfelelő ismeretterjesztés, népszerűsítési akció kell. Cikkezni a sajtóban, beszélni az ügy fontosságáról, sürgősségéről televízióban, rádióban, készüljenek interjúk magyar iskolaigazgatókkal, szülőkkel, olyan sikeres tanulókkal, akik magyarul végeztek tanulmányaikat óvodától az egyetemig. Az iskolákban, civil szervezetekben, politikusok körében téma legyen a magyar iskolaközpont. Szakemberek (pszichológusok, pedagógusok, történészek, szociológusok, jogászok) Vajdaság-szerte tartsanak előadásokat e témáról, szülőknek, érdekelt tanulóknak, oktatóknak.

A politikusok győzzék meg az illetékeseket a magyar iskolahálózat kiépítésének szükségességéről, hiszen a kisebbségi jogok maximális biztosításával, pozitív hozzáállással, a másság elfogadásával az egész ország közelebb kerül az Európai Unióhoz.